

Oponentský posudek diplomové práce

KRAJINA HORNÍCH CHOBOLIC

Autorka práce: Bc. Michaela Viktorýnová, červen 2020

Krajinné plánování, které komplexně analyzuje, vyhodnocuje a navrhuje krajinu jako celostní systém, je u nás stále nová disciplína. Krajinářská architektura je v tomto ohledu tím oborem, pro který je plánování krajiny stěžejní činností. Krajinářští architekti a architektky tedy musí takové plánovací úlohy zvládat ze všech architektonických i technických oborů nejlépe. Tvorba krajinného plánu tak prověřuje všechny schopnosti autorky, které získala a procvičila během svého studia. K hodnocení práce jsem přistoupil po jednotlivých oddílech, které představují svébytné části celé práce a často mají rozdílnou úroveň zpracování. Výsledná navržená známka je pak průměrem těchto dílčích hodnocení.

Zadáním práce je vytvoření koncepce rozvoje krajiny pomocí komplexního krajinářského plánu. Práce stanovuje celkem 10 cílů. Hlavním cílem plánu má být především zlepšení prostupnosti krajiny, cestní síť a navržení drobné architektury v krajině ve vybraném území bezprostředního okolí malé obce Horní Chobolice. Území je vymezeno nikoliv dle katastrálních hranic, ale podél významných krajinných struktur – les, železnice, vodní tok, cesta. I toto přispívá k celkovému vyznění práce jako více koncepční - ideové, spíše než jako ucelený krajinný plán, který by představoval podklad pro další územně-plánovací dokumentaci.

Analytická část, kapitoly 1.1 až 2.2.6

V této části autorka charakterizuje vybrané území a popisuje přírodní podmínky. Cílem měl být „důkladný průzkum a shromáždění informací o zdejší krajině“. Hlavním nedostatkem této části je nepropojenost kapitol o přírodních podmínkách s řešeným územím. Autorka dostatečně nepropojuje popisované přírodní podmínky hodnoty a problémy širšího regionu a území CHKO se svým vymezeným územím. Kapitola Přírodní podmínky neobsahuje slovní popis přírodních podmínek v rámci vymezeného území, či vztah podmínek v regionu a CHKO k předmětné lokalitě. Tyto jsou popsány pouze v rámci celé CHKO, přičemž vymezené území tvoří jen jeho nepatrný zlomek při hranici. To, že

Horní Chobolice leží na území CHKO České středohoří se čtenář dozvídá až u popisu jedné z posledních analytických map, nikoliv v samotném textu. V této analytické části dále znatelně chybí výkres širších vztahů, který by poměrně malé řešené území zasadil do kontextu popisovaných podmínek a dalších krajinných i regionálních vazeb. Tato více řešeršní část pracuje pouze se dvěma literárními zdroji, které jsou navíc dnes již poměrně zastaralé (vydané před poslední ekonomickou krizí) a citované důsledky hospodaření v krajině či sociálně-ekonomické jevy nejsou již zcela aktuální a naopak některé jevy, jako změna klimatu, nejsou popsány vůbec. Za velkou faktickou chybu považuji uvedení letopočtu 1938 místo 1945 jako údaj, kdy došlo k odsunu sudetských Němců. Oceňuji ale zdůraznění tématu Sudet a často násilných změn režimů, jako zásadní události, které ovlivnily tamější krajinu. Z těchto důvodů hodnotím tuto část pouze jako dostatečnou (E).

Analytická část, kapitoly 2.3 až 3.3

V souboru analytických map chybí uvedení zdrojů dat u těchto výkresů. Není tak zřejmé, z jakých datových zdrojů autorka výkresy zpracovala. V souboru map je zobrazen ÚSES, nicméně výkres platného územního plánu pro toto území zcela chybí. V návrhové části sice autorka územní plán zmiňuje a interpretuje některé jeho části, je tedy jasné, že s tímto dokumentem pracovala, ale jeho neuvedení v podkladových výkresech a ve zdrojích, tak jako jeho kritické zhodnocení považuji za vážný nedostatek celé práce, jelikož jde o základní územně-plánovací dokument, jak pro zastavěné území obce, tak pro volnou krajinu katastrálního území. Tuto část bych také doplnil o výkres vlastnické struktury území a výkres dopravní infrastruktury, který by obsahoval třídy komunikací, hierarchii polních cest a pěšin, systém hromadné dopravy, cyklostezek a turistických tras. **Tuto část hodnotím také jako dostatečnou (E), a to především z důvodu absence vyobrazení a zhodnocení platného územního plánu.**

Analytická část, kapitoly 4 až 5

V této části je popsán především historický vývoj regionu. Opět zde chybí jasněji formulované dílčí závěry. Co pro navrhovanou koncepci krajiny z těchto poznatků vyplývá, jaké prvky či principy je třeba uplatnit pro zachování historických stop či navázání na historickou kontinuitu krajiny. To, že je historická cestní síť ze stabilního katastru „inspirací, jak dále s krajinou nakládat“, není dostatečně formulovaný závěr analytické části. **Tuto část hodnotím jako uspokojivou (D).**

Analytická část, kapitoly 6 až 8

Výkresy situace stávajícího stavu a hodnot a problémů jsou přehledné a názorné. Jedinou výhradu bych měl k číslování a barevném zobrazení hodnot a problémů. Výrazným nedostatkem je ale absence zhodnocení hospodaření v krajině ve vazbě na vlastnickou strukturu. Takové zhodnocení je kritické pro posouzení realizovatelnosti navržených opatření koncepce, či návrhu dalších kroků a pro diskusi směrem k realizovatelnosti krajinného plánu. Vyhodnocení by mohlo kromě problémů a hodnot identifikovat také potenciály území, to by podpořilo některá koncepční rozhodnutí v návrhové části. Dalším nedostatkem je informace o terénních průzkumech. V celé práci není zmíněno kdy, kolikrát a jak proběhl průzkum území a co z něho vyplynulo. Práce neobsahuje dokumentaci z terénu a není jasné, zda autorka území osobně navštívila. Velkou informační hodnotu by pak měla příloha se soupisem vegetace a krajinných prvků v území z terénního průzkumu, tedy jakýsi krajinný pasport. **Tuto část hodnotím pouze jako uspokojivou (D).**

Návrhová část, koncept a vizualizace

Popis nebo i shrnutí zvolené koncepce je značně stručné. Slovní spojení „Konceptem je vytvoření vize“ není logické. Chybí shrnutí zvolených koncepčních přístupů u řešených témat jako je voda v krajině, ochrana půdy, prostupnost, zemědělství atd. Vizualizace jsou pouze dvě a chybí u nich popis, kde je vizualizace v území situována. Tato část, která má popsat základní koncepční přístup a nastínit celkové působení a vnímání navržené koncepce krajiny je **hodnocena jako dostatečná (E).**

Krajinářský plán

Krajinářský plán představuje nejkvalitnější část diplomové práce. Obsahuje většinu představených

koncepčních principů ve formě jednoduchých schémat. Graficky je poměrně vyvážený a srozumitelný. Úroveň syntézy a návrhu v předložených plánech a principech návrhu jsou kvalitativně na vyšší úrovni, než zbytek práce. Největší architektonicko-krajinářský otazník ve mně vzbudil návrh rozhledny, která je umístěna v mírném svahu pod kopcem, nikoliv na kopci, evokuje tak spíše abnormální myslivecký posed v polích. Podle mého názoru rozhledna do takového místa nepatří. **Tuto část hodnotím celkově jako velmi dobrou (B)**

Další vývoj obce a Voda

Autorka jako součást návrhu dále rozebírá současný charakter vesnické zástavby a základní principy její struktury. Správně definuje základní pravidla dalšího rozvoje, nicméně není zde zcela zřejmá návaznost kapitoly na platný územní plán, a zda předložené rozvojové plochy jsou převzaty z platného plánu, nebo jsou návrhem autorky. Jediným prvkem zcela jasně převzatým z platného územního plánu je stavba vodovodu v kapitole Hospodaření s vodou. **Tuto část hodnotím jako uspokojivou (D)**, především kvůli nešťastnému grafickému propojení legendy umístění staveb s hlavním krajinářským plánem a nízkou grafickou i textovou propojeností s platným územním plánem obce.

Závěr

V závěrečné části chybí alespoň základní diskuze nad výsledkem práce. Diplomová práce magisterského stupně by měla obsahovat kapitulu Diskuze, kde student kriticky zhodnocuje svůj zvolený přístup a metody práce a popíše hlavní úskalí při naplňování cílů práce (např. nedostupnost některých dat, literárních zdrojů, informací z terénu apod.). Diskuze jsou obecně největším úskalím diplomových prací českých studentů, nicméně mají pro kvalitu práce velký význam – zdůvodňují a obhajují výsledek. Zde závěr pouze nekriticky konstatuje, že stanové cíle se podařilo splnit. Dále konstatuje, že „práce ukázala, že funkční návrh nelze omezit na jeden katastr, ale musí spolu komunikovat více katastrů navzájem“. Toto tvrzení není v práci nikde více rozvedeno, není tak jasné proč tomu tak je a samotné vymezené území práce nezahrnuje ani jedno celé katastrální území. Není tedy zřejmé, co je tímto závěrem myšleno. **Tuto část hodnotím jako nedostatečnou (F).**

Formální, grafická a jazyková kvalita práce

Po formální stránce práce splňuje zadání, všech 10 stanovených cílů práce v nějaké úrovni detailu řeší. Grafická úprava práce je uspokojivá. V mapových výkresech je ale často problém s horší čitelností některých prvků jako jsou vrstevnice a textový popis v mapě, což je možné přičíst rozdílným podáním barev na displeji a při tisku. Tímto neduhem trpí především mapky analytické části. Grafická kvalita, přehlednost a celkové podání je znatelně lepší u návrhových výkresů.

Po jazykové stránce má práce rezervy především v používání některých odborných výrazů (např. potůčky místo vodoteče, zachování vesnickosti místo vesnického rázu/charakteru, biokoridor „stále jen zakreslený na papíře“ místo navržený nefunkční biokoridor apod.) a občas trochu nevhodných slovních formulací (např. České středohoří nebylo v r. 1938 vyhlášeno za Sudety, ale bylo jako území Sudet připojeno k Německé říši; zemědělství není potřebou obživy, ale prostředkem obživy apod.). Z gramatického pohledu je práce uspokojivá. Pozor si autorka musí dávat především na shodu podmětu s přísudkem. Souvětí jsou občas nelogicky propojena a v některých odstavcích dochází k nadměrnému opakování stejných slov. Co se týče práce se zdroji, tak autorka pracovala s tištěnou literaturou a internetovými zdroji v poměru 2:13. Ač to není pro kvalitu práce rozhodující, domnívám se,

že magisterská práce by měla obsahovat více knižních literárních zdrojů, než pouze dva, a to i v případě prací krajinářské architektury. Určitý problém vidím v uvádění zdrojů použitých dat a obrazového materiálu. Zdroje jsou hromadně uvedeny na konci práce. Není zřejmé, z jakých konkrétních zdrojů pochází jednotlivé použité materiály a použitá data pro analytické mapy. **Tuto část práce proto hodnotím jako dobrou (C).**

Závěrečné shrnutí:

Plánování krajiny je týmová disciplína hned několika oborů. Krajinářští architekti jsou součástí takových mezioborových týmů. Jejich znalosti musí být natolik široké, aby rozuměli práci ostatních odborníků, dokázal ji koordinovat, přebírat a dále s jejich výstupy v plánu pracovat. Diplomová práce není z podstaty týmovým výsledkem, nemůže být proto dokonalá, nicméně musí ukázat schopnost autorky formulovat a strukturovat obsah, celkovou koncepci a výsledný návrh plánu srozumitelně a na vysoké odborné úrovni, protože její budoucí roli krajinářské architektky má být také vedení celého plánovacího týmu, formování celkové podoby koncepce a odpovědnost za kvalitu práce. Zadání diplomové práce s cílem vytvořit komplexní krajinový plán autorka s výhradami splnila.

Na základě hodnocení jednotlivých částí této práce **navrhuji celkové hodnocení známkou D - uspokojivě.**

Otázky k obhajobě:

1. Jaká je, pokud nějaká, koncepce krajiny ve stávajícím územní plánu? Promítla jste některé další prvky existujícího územního plánu, kromě navrženého vodovodu, do svého návrhu?
2. Jaká je vlastnická struktura parcel pod Vámi navrženými krajinovými opatřeními, dle nahlížení do katastru nemovitostí (dostupné online zde: nahlizeniidokn.cuzk.cz)? Jedná se o soukromé, státní či obecní pozemky?
3. Provedla jste terénní průzkum území? Pokud ano, kdy, jak a kolikrát? Jaké hlavní závěry jste si z terénního průzkumu udělala a jak jste s nimi dál v práci naložila?
4. Byla jste v kontaktu s místními občany či vlastníky? Promítla jste informace, požadavky či přání místních či vlastníků v návrhu? Pokud ano, můžete uvést příklad?

Zpracoval v Praze dne 26. 6. 2020

Mgr. Jan Ríchnr